

**Зулай Халитовна Хубиева Мычыгъыш
Республиканы Борагъан юртунда тувгъан. Ол
касбусуна аминли болгъанланы бириси.
Демек, Зулай Халитовна сав оьмюрюн
муаллимликге,
яшланы тарбиялавгъа багъышлагъан.
Зулай Хубиева шиърулар язмага эртеден
башлагъан. Ону шиърулары тюрлю-тюрлю
газетлерде печатдан чыккыгъан.
«Вакъти тынмай, токътамай...» –
Зулай Хубиеваны биринчи китабы. Охувчулар ону
кёп сююп къабул этежегине инанабыз.**

ЗУЛАЙ ХУБИЕВА

*Вакъти тынмай,
токътамай...*

Зулай Хубиева шиърулар язмагъа эртеден башлагъан. Ону шиърулары тиорлю-тиорлю газетлерде печатдан чыкъгъан. "Вакъти тынмай, токътамай..." Зулай Хубиеваны биринчи китабы. Охувчулар ону кѣп сююп къабул этежесине инанабыз.

© Хубиева З., 2013
© Издательство «Абусупнян», 2013

Подписано в печать 15.07.2013 г.
Формат 60x84/16. Бумага офсетная. Печать ризографная.
Гарнитура «Garatop». Отпечатано ПБОЮЛ Гарунов А. Р.
Усл. печ. л. 5. Тираж 500 экз. Заказ 03/15
РА, г. Хасавюрт

ГИРИШИВ СѢЗНЮ ОРНУНА

Ел посагъадан, яшав ата-анадан башлана. Ону айтагъаным, анам да, атам да масхараны кѣп сюеген адамлар эди. Айрокъда атам масхарагъа артыкъ ава эди. "Масхара чанчылса да, къан чыгъармай" - деп бола эди. Шо саялы болмагъа да ярай, атамны кѣп сюе эдим...

Бир керен эсде де, ойда да ёкъда папам:

- Зулай, еттинчи класны охуп бите турасан. Юрегинг къайсы касбуну къабул эте? - деп, сорагъу къарады.

- Артист болмагъа сюемен, папа, - дедим.

- Воллагъ, къызым, сен касбунгнү тюз сайлагъан бусанг ярай, - деди ол иржайып.

- Неге дейсен? - дедим, папагъа шекли къарап.

- Гюзгюню алдында кѣп доланасан, - деди ол мени къучакълап. Еттинчини битген сонг буса:

- Къызым, медучилищеге барсана, уллу бола турабыз - ананга да, магъа да кѣмегинг тиер эди, - деди.

Документлеримни медучилищеге бердим. Конкурздан оьтюп болмай, документлеримни педучилищеге берип къайтдым.

- Мурадынга етдинг бугъай, - деп, папам кюледди.

- Англамайман. О нечик ете мурадына? - деди анам, огъар сорагъу къарап.

- Неге англамайсан? Муаллим де артист чи. Алай-булай да тюзюл артистлени де артисти. Яшлагъа оьзлер йимик таза, оьзлени кѣп 2сюеген, кѣпню билеген муаллим герек. Иши, аварасы кѣп къулдукъ. Шогъар гѣре уллу иш сыйлы касбу, - деди, анама къарап. Сонг магъа багъып:

- Касбунгнү эсен-аман юрют, кѣп уьстюлюкlege етишип, оьрлюклерден сююнюп яшамагъа сагъа насип болсун. Болма да болажакъ, сен яшланы сюе бусанг. Сен чечеклени кѣп сюегенни мен билемен. Гюллени сюеген адам яшланы сюймей де болмайдыр, - деди.

- Папа, мен яшланы уллу иш кѣп сюемен. Мен олардан гече де, гюн де айрылмажакъ эдим, - дедим.

- Айрылмай тургъан учун болмай, къызым, яшланы кѣп сорагъулары бола. Шо сорагъа алгъасамай тюз жаваплар бермек учун, баш гѣтермей охуй болсанг да, ойсуз сѣйлевден сакъ бол, гъаман да, яшлагъа айрокъда, тергевлю бол, ялгъандан, макътанывдан йыракъда тур. Макътанчыкъ лекторгъа болгъаны болмасын! - деди иржайып.

- Макътанчыкъ лекторгъа не болгъан?

- Къайсы сорагъуызгъа да жавап бережекмен деп макътангъан, сонг тынглавучуланы бири берген сорагъа "билмеймен" деп жаваплагъан.

- Сиз чи къайсы сорагъа да жавап бережекмен дей эдигиз, -

деген тынглавчугъа ол:

- Тюз жасап бережекмен деп айтмагъанман, жасап бережекмен дей эдим. "Билмеймен" деген жасап тюгюлмю? - деп иржайгъан.

- Тышындан иржаймы, ичинден уялып, намусу бар адамгъа бузукъ иржайык болгъан шо да, папа, - деймен.

-Тюз айтасан! Не этмеге герек. Кён охума герек. Билмейген затгъа билемен деп айтма, ялгъан кысгъа аякълы. Билежекмен деп айт. Охуп билип, яшлагъа этишдир. Дюнъяда биз билмейген кён зат бар, тек билмеге къастлы яшамагъа герекни яшлагъа яхшы англазмагъа тарыкъ - деди папам.

- Шо ёрукъда къасткылып охудум, къасткылып 25 йыл муаллим болуп ишледим . Ишлей туруп да охудум, гъали де охуйман . Охугъан сайын, оъзюм аз билегенге мюкюр боламан. Вакъти буса, ажайып чалт юрюй. Къастлыны ол алдына салып, къува, эринчекни, артына тагъып, сюйрей. Заман - уллу берекет, яшавну баш булагъы. О - янгыны оьрге гётереген де, эсгени кёрге урагъан да. Вакъти бир минут да тынмай, токътимамай...

1-нчи класда яшланы охутуп башлагъан гюнюм бугюн йимик эсимде. Бугюн олар яшавну гъар тюрлю тармагъында къасткылып ишлейлер, яшавну гёзеллигине гёзеллик, берекетине берекет къоша. Ингдеси - яшавда оъз ерлерин табып, къылыкълы ва ёрукълу адамлар болгъан. Шо муаллим учун инг уллу маслагъат. "Гележекде болажакъ ватандашны тарбиялавунда муаллимни ролю уллу", - деп дюнъягъа генг кюйде белгили къыргыз язывчу Чингиз Айтматов негъакъ айтмагъан.

Магъа оъзюме де башлангъы муаллим, сонгда лап ювукъ къардаш адамыма айлангъан Мычыгъыш Республикада яхшы белгилик къазангъан Разия Абдулатиповна Элдарованы таъсири уллу иш берекетли гъаракатларына янашывларыбызны, шигру формагъа салып, масхаралар яратып турдукъ. "Масхара гиччи буса да, маънасы аслам бола", - дейгени гъакъ зат. Муна шодай масхаралардан башлангъан шигруларым бир нече керен "Къумукъ тюз", "Ёлдаш", Гюйдюрмесде чыгъагъан "Гумс" газетлерде берилди. Сонг да николада охувчулар булан ёлугъулар оьтгерилди. Бу гъаракатлар мени шигруларымны айры китап этип чыгъармагъа баздырды. Тек юрек, гъар даим йимик, шекли къала. Бизге тах инангъан охувчуну заманын бошуна йибермек - эдепсизлик. Аявлу охувчу, бироз сама да сени ойлашдырып, гёнгюнгню ачып болсам, артыкъ гёнгюллюк излемес эдим. Сагъа гъюрмет булан къаламан.

Автор.

АЛЛАГЪ БИЗИН ЯЗЫКЪСЫН!

АЛЛАГЪГЪА

ГЪЕЧ ГЪАССИЛИГИМ ЁКЪ МЕНИ

Къалдынг, къатын, бир токътамай гюрюллеп,
Эринлеринг юкъкъа болгъан, кѣп сѣйлеп.
Къулагъымны хырт-хыртын чайнап битдинг,
Башымны чы печ тутгъан йимик этдинг.

Къашларынгни тююню чечилмейми?
Шонча сагъа не къыйылар этгенмен?
Сен айта деп, сени артынга тошоуп,
Ата юртума арт берип гетгенмен.

- Янгур явса ер яшнар, осал тувса эл ташлар,
Сагъа тынглап, осал болдум, нетейим?
Гѣёкюнемен, этмеге амалым ёкъ -
Уй-эшикни ташлап нечик гетейим?

Къашларынгни чорт тойгенсен чечмесге,
Ант этгенсен не этсем де, гетмесге.
Яман айтып, уруп гъеч де болмайман,
Арив булан яхшы затдан тоймайман.

Ярамаймы магъа гѣре сен болсанг?
Тююлеген хасиятынгны къойсанг?
Ачыкъ-ярыкъ болсанг ананг оьлеми?
Къардаш-ювукъ сени яман гѣрерми?

Ярамаймы айлананга къарасанг?

Сен гюнден-гюн яман болуп барасан.

Яшланы да ачувлу этип битдинг,

Дос-къардашны бизден къачардай этдинг.

Аллагъгъа гъеч гъассилигим ёкъ мени,
Мен чегеген азапны гѣрмесмикен?
Мен пакъырны, языкъсынып, къызгъанып,
Сени алып, яхшысын бермесмикен?

КЪАТЫН ЙЫКЪГЪАН УЙ ТУРМАС

- Къатын йыкыгъан уй турмас, -
Деп айтгъан бырынгылар.
Гъали англап тураман:
Шо болгъан герти хабар.

Этеген къуллугъунгуну, къатын
Этип-этип таймайсан
Шу магъа сёйлейми деп,
Артыкъ абат алмайсан.

Киреч чабып битген сонг,
Аранны тазаларсан.
Атны унутуп къоймай,
Асламдан ем саларсан.

Къойланы кириндирмей
Къойдунг бугюн де гъайдап,
Бир тамаша затсан сен,
Этмейсен уйге талап.

Ажайып кёп чёп оьсген,
Гъабижай аралагъа,
Шо къуллукъну да, къатын,
Къаратамысан магъа?

Оьтесиз кёп харж этип,
Агъачны гелтиртгенмен.
Гесип де алайымы,
Тюзюп де салайымы?

Сагъа этме не къала,
Барысын да мен этсем.

Ятып турмагъайдынг,
Мен гъали чыгып гетсем.

Къалакъайымны узат,
Гёлегиме итив ур.
Мен уйге гелегенге,
Аш да этип, гъазир тур!

Тюкен якъгъа барайым,
Не хабар бар къарайым.
Эртенли башым авруй,
Шогъар дарман алайым.

Вёре , юхлап табылма,
Мен уйге къайтмай туруп.
Белингни сындырарман,
Ярылгъан агъач уруп.

ЯРАВЛУ КЪАТЫН

Эркек, покенге барсакъ нечик болар?
Башлап сагъа эки чорап аларбыз.
Магъа уллу иш зат да тарыкъ тюгюл,
Этиклер бармы деп гирип къарарбыз.

Аллагъ гёрюп турагъан зат, аявлум,
Сагъа харж этдирмеге чи суймеймен.
Тек оьзгелер тон гийип юрюйгенде,
Пальто гиймеге ошавлу гёрмеймен.

Норка тонну сумкасына салгъан сонг,
Этиклени инг де багъасын сайлай.
Эркек акъчаны кассагъа бере туруп,
Аста барып парча капотгъа къарай.

- Гъали, къатын, юрю бирев бёлюкге
Бирисигюн къольявлугъум тас болгъан.
Эки пачка сигарет де алайым,
Партсигарда эки сигарет къалгъан,

- Гъали, эркек, оздурасан нече де,
Таман чы бугюн сен харжлагъан акъча.
Олай билесен, болуп чыкъдынгъ гъали сен
Алдын ерли яшагъан Пётр пача.

Магъа да туфлилени ва капотну
Бирдагъы алапанг гелсе аларбыз.
Шо сен тас этген явлукъгъа дей бусанг
Бир кююнде эп этмеге къарарбыз.

Сигаретни къююп, кампет алайыкъ!
Тагли татывлукъ салар арагъа да.
Уьйренгенсен айтгъан-айтгъанынг болуп,
Сен "акъ" десенг, "акъ" - деймен къарагъа да.
Ярамаймы мени де ойламагъа,
- Герек-тарыкъ бармы? - деп сорамагъа.

-Аллагъисен ачувланма, аявлум!
Алынмагъан сигарет болуп къалсын.
Кампет де ал, герек буса банан да.
Мен айтагъан болуп турмас гъамман да.
Чорапланы барын гийип къоярман,
Къольявлукъ да бирдагъы гезик аларман.

ЯЗЫКЪСЫНМАКЪ АЗ БОЛГЪАН

Гейлер, гъали адамлагъа не болгъан?
Аллагъ суйген кылыкълары аз болгъан.
Намарт болгъан, иманы-дини битген,
Къыяматны гонлери бизге етген.

Савут булан адамланы къоркъутуп,
Анасындан тартып баласын ала.
- Акъча берсенг, балангны аларсан, - деп,
Элтип шону къарангы ерге сала.

Акъчасы бары чы берип тез ала,
Языкъ погюлмю акъчасы ёкъ ана.
Бир гонагъсыз, итлени яманындан,
Пакъыр бала, аврувлу болуп къала.

Токътатып гелеген машинлени де,
Есилерин тюшюрюп, алып гете.
Юртдагъы адамлар юхлагъан сагъат,
Машинлеге юклеп, малларын элте.

Сав дюньяны озлеге къаргъаталар,
Къардаш-ювукъну, ата-ананы бозлаталар.
Языкъсынмакъ нечакъы да аз болгъан,
Ватаныбыз къатыр-къутургъа къалгъан.

Шо адамлар оyleжегин айламай,
Ата, ана айтагъангъа тынгламай.
Гъарам затгъа бет бурмагъа билмейлер,
Терин тегюп, ишлемеге суймейлер.

Адамлагъа къыйын этген къыйналсын,
Гъёкюнч гонню берсин Аллагъым тезден.

Бавурлары от салгъандай ирисин,
Табанындан оьрге багъып чирисин.

Излей туруп оьлсюн дарманын тапмай,
Узатылып рагъат орунгъа ятмай.
Яшавларын къара булутлар япсын,
Излейгенин сыйлы Аллагъдан тапсын!

**АМАЛЫБЫЗ ЁКЪ, АЛЛАГЪ,
БИЗИН СЕНСИЗ**

- Къувун! - деп, кычырсакъ, Аллагъ, тарлыгъып,
Чыкъ къувунгъа, къойма бизин тергевсюз.
Дюньялыкъгъа алданып, кюр болсакъ да,
Амалыбыз ёкъну билебиз сенсиз.

Адамланы бёлмей акъгъа, къарагъа,
Адамланы бёлмей ярлыгъа, байгъа.
Юрекдеги кюрлюклени тайдырып,
Адашгъанны сал, Аллагъ, сен тюз ёлгъа.

Мал-магагъгъа, барлыкъгъа гёз къаратып,
Дос-къардашны унутгъанлар бек кёп бар.
Шолагъа да, Аллагъ, тюз ёлну гёрсет,
Аралыкъда татывлукъ - уллу леззет!

Ёлгъа чыкъгъан ёл ортада къалмасын,
Ёлавчугъа бир заг четим болмасын.
Баласына йыламасын бир ана,
Эсен-аман уйге къайтсын гъар бала.

Гёзю гёрмей къалгъангъа нюр сал, Аллагъ,
Сёйлет, Аллагъ, сёйлеп болмай къалгъанны.
Языкъсын деп тилеймен, Аллагъ, сагъа,
Юрюп болмай орун сакълап къалгъанны.

Къатын-къызгъа гийдирме, Аллагъ, къара,
Бизге гёре болма, тюз гёзден къара.
Тырнавучгъа басдырма эки керен,
Яраланы этме теренден терен.

Ер тербенип, сувлар чыгъып, от тюшюп
Сынама, Аллагъ, зайып къулларынгны.
Уъстонлюклер алдыр ишибизде де
Давланы гёрсетме тюшюбюзде де.

Балалагъа аявлу эт ананы,
Аталагъа яравлу эт баланы,
Уллуланы абурун, сыйын этсин,
Шо тухумлар негетлерине етсин.

КЪУМУКЪМАН МЕН

Къумукъман мен, борагъанлы къумукъман!
Оьгесиз бек сюемен оьз юртумну.
Юртума, миллетиме, дос-къардашгъа
Алгъыш тилеп аламан абатымны.

Мени халкъым асилликге айгъылгъан,
Юреклери таза, земзем сув йимик.
Сююнемен халкъым мени тюгюлге
Уьстю шавла берип, ичинден чирик.

Мычыгъыш да магъа аявлу миллет,
Тувагъанда Мычыгъышда тувгъанман.
Сен - мычыгъыш, мен - къумукъ деп айырмай,
Агъа-ини болуп, кеп йыл яшайбыз,
Уллу макътавлар болсун, Аллагъ, сагъа,
Шу байлыкъны берген саялы магъа.

ЯШАВ НЕЧЕ ТЮРЛЮ БОЛА

Яшав даим арив болуп да турмас,
Арив булан бирче юрой яман да.
Болгъан ишге, вёре, гъассилик этме,
Сюе бусанг уллу ерлеге етме!

Мурадына биринчилей ким етген?
Аллагъ этген ишге сабурлукъ этген?
Сонг да, гъалал ашмы сени ашавунг,
Гъарам къошмай дюрмю тутгъан яшавунг?

Берекет гелгенни сюйсенг уьюнге,
Ойлаш яхшы яшав тутгъан кююнге.
Гелимингни янгыз оьзюнг ашама,
Кёмек эт оьзгелеге де яшама.

Бусурман адамгъа Аллагъ борч этген
Гелиминден садагъа, сагъ чыгъарма.
Шоланы гъеч бирисин де унутма,
Сюе бусанг яшавда алгъа барма.

Бирдагъы бир зат: ана булан ата,
Шолардан аявлу болмасын гишинг!
Шоланы сен рази этмей юрюсенг,
Бир янгыз алгъа бармас сени ишинг.

Уягылю де адамны онг кьолудур,
Къызгъан, ая, абурла герек ерде.
Къыйынлы гон яндавурун-янын тут,
Къыйын тюшсе, къыйынны кант этмей ют.

Юрегинге аслам сабурлукъ салсанг,
Уллуланы сыйласанг, абурласанг,
Аллагъны алдында сыйлы боларсан,
Адамланы разилигин аларсан.

ВЕТЕРАНЛАГЪА

Яшлай чыгып гетдигиз юртну ташлап,
Къоччакъ кюйде ватанны якъламагъа.
Тынчмы эди, сизин давгъа йиберип,
Артыгъыздан къарама аналагъа.

Къаркъарагъа гюч бола деп, къыйын деп,
Бир къырыйда турмагъансыз бир заман.
Сиз шо давда гьрген къыямат къыйын,
Бир адамны сав оьмюрюне таман.

Сизге бугюн не этсек де кьп тюгюл,
Болгъай эди этмеге кьп яхшылыкъ.
Намусу бар адам этип болмажакъ
Сизин йимик къоччакълагъа къаршылыкъ.

Аллагъ насип этсин сизге яшама,
Авлетлени гьеч бир къыйынын гьрмей.
Яшагъыз гъали де бир юз йыл сама,
Талчыкъ, аврув, къыйын некенни билмей.

Уягылюлер сизден алгъа чыкъмасын,
Уягылюсюз яшав гьеч кавлу болмай.
Шолар да яшасын сизин булан тенг,
Сиз тартгъан гъыздан ари-бери таймай.

**КЪАТЫНГИШИ -
ПАКЪЫР ЗАТ**

Эргишилер - тюрлю халкъ,
Къатынланы англамай.
Оьпкелейлер, эришелер,
Артын-алдын ойламай.

Къатын гиши - пакъыр зат,
Ол чу кѣп зат тилемей.
Айтгъан-айтгъаны болса,
Къойсанг оьзюн иннемей.

Ишден вакътисинде къайт,
Эшитген-гѣргенинг айт.
Чайдан къайры зат ичме,
Дертингни халкъгъа чечме!

Алгъан алапангны да
Къолуна бер гелтирип,
Къысырлагъа къаратма,
Гѣзлеринг къуймур этип.

Уьйге герек-тарыкъны
Гелтирип алдына сал.
Сонг оьзюн тюкенге элтип,
Айтгъан-айтгъан затны ал!

Атанг-ананг, дос-къардашынг
Гъар гюн гелмесин тарып.
Гелсе таман гелин баживге
О тувгъан гюн, савгъат алып.

ЭРГИШИНИ КАНТЫ

Къатын алмай, къарт болдум,
Къызны шайлысын сайлап.
«Сайлагъан сайда къалар» деп,
Айтгъан чы халкъ, тюз ойлап.

Кѣп сайлап алгъан агълюм
Тиймей эки кепекге.
Алышдырар эдим ону
Эки дорба гебекге.

Сѣйлевюне тынгласанг,
Кѣкден къушланы туга.
Бир къаргъанып башласа,
Тавну-ташны чартлата.

Бугъар ювукъ болмасын
Не къурдаш, не къайын да.
Гѣзюнде огъу болса,
Къырар эди барын да.

Эрген очаргъа чыкъса,
Ахшамгъа ерли къала,
Адамланы кѣп сѣйлеп,
Тилини учу - яра.

Тек оьзюне тиеген
Бир сѣз айтып ярамай.
Уьстпонге атылажакъ,
Яралангъан къабандай.

Алапа гелеген гюн
Башгъача алышына.
Май йимик йымшакъ бола.
Шо яман тавушу да.

Мен уйге гирген сагъат
Алгъасап ашлар сала,
Гёзлерин къуймур этип,
Магъа багъып ёл ала.

Акъча къолуна тюшсе,
Не гёрсе шону ала.
Акъча битген сагъатда
Баягъы болуп къала.

Магъа тийген пай шолай,
Ёкъ этмеге амалым.
Тапмасам чы болмай энни
Я ерим, я дарманын.

САГЪА АТГЪАН ТАШЫ ОБЪЮНЕ ТИЕР

Къайыңлар да болмай бир кюйде яхшы,
Гелинлер де болмай бары да вагъши.
Бирлери чи гъатдан озуп да гете,
Не этип де объю айтгъанны эте.

Айтмагъанынг айтгъан этмеге къарай,
Агъыңны да къара тюслеге бояй.
Онг айтсанг да, онгсуз тюгюл англамай,
Сени булан къыйышмагъа къарамай.

Гъисге бериллип, этген сыйыңны билмей,
Объю терс экенни англамагъа суймей,
Хыр тартып терс объюз йимик эрише,
Мюкюр болса, сайки чининден тюше.

Шо тайпалар янгыз объюн ашамай,
Агълюсюню де жанын ашама башлай,
Ана-бала айрылмайлы тынышмай,
Къайың-къуда булан гъеч де къыйышмай.

Объсюн вакъти, яшав толу юк салсын,
Уданлары объсюп, къатынлар алсын.
Нечик болагъанны сонг объю билер,
Сагъа атгъан ташы башына тиер.

УЛАНЫ АНАСЫНА ЭТГЕН ЯС

Сен турасан гелмежекге гетмеге,
Аявлу анам, артынгдан нечик къарайым?
Сен де гетип, гёз ачгъанда гёргеним,
Бу дюньяда гъали нечик турайым.

Ана деген уллу иш зат болгъан экен,
Сав заманда билмегенмен хадиринг.
Эртен-ахшам зат тилеме гелсем де,
Унута эдим сорама гъалынг-гюнюнг.

Эртенлер аш гъали магъа ким берер,
Сигаретим битсе, шону ким билер?
Къырда къалсам, уйге мени ким алар,
Аявлу анам, сендей магъа ким болар?

Эртен айыкъгъан сагъат
Мамамлагъа барадым,
Бермесе къоркъутуп да,
Шишагъа зат аладым.

Гъали къайда барайым,
Кимлеге ялынайым?
Баласына шо къыйынны этерми,
Баласын да бозартып, къайтмажакыгъа гетерми?

Эрте туруп ишге де
Тамаша болсам барып.
Ишлеп башлагъан сагъат,
Къолларым къала арып.

Гёзлериме чарс баса,
Вакъти-вакъти ичмесем.
Ятма еринг де болмас, анам ,сени,
Кёп сюеген баланг бугюн гечмесем.

Аврусанг да оьлмей тургъан болгъай эдинг,
Пенсиянгны турар эдим сама алып.
Сорамагъа эс де тапмай къалгъанман,
Акъчанг-бокъчанг бармы деп, алдан къалып.
Уллу къыйын этгенсен, анам, магъа,
Не деп айтып сарнайым гъали сагъа?

**ТАТЪВЛУКЪДА
ЯШАЙЫКЪ**

Заг эсгимей гъар заман
Мамырлыкълар боламы?
Биз скойген булан дюнья
Даим арив турармы?

Узюп емишин ашама
Пачалыкъ да терекми?
Яшав осал болгъан деп,
Ябушмагъа герекми?

Тер тегюп тапгъан ашны,
Гъалал кюйде ашайыкъ.
Шу арив дюньяларда
Татъвлукъда яшайыкъ!

Бизин арада бугюн
Айырылмай не къалгъан?
Биригип яшамасгъа,
Гъейлер, бизге не болгъан?

«Сабур тюбю - сари алтын»
Бырынгълар терс айтмай.
Сабур болма къарайыкъ,
Ари-бери де тартмай.

Бизге дав тарыкъ тюгюл,
Биз сюебиз бирликни
Зулмугъа чыкъгъанлагъа
Аллагъ этсин тюзлюкню!

**ДОС-КЪАРДАШГЪА
ЖАН АВРУП**

НЮР ЯВСУН ЁЛЛАРЫНГА

Къайынкъызым Айшатгъа.

- Нюр явсун, къайынкъызым,
Юрюйген ёлларынга!
60 битди, - деп къостюнде,-
Юрек сал ёравларыма!

- Болгъан затгъа болат бол!
Тартынмайлы къаршыла,
Гелмей къалажакъ ким бар
Шолай затлар башына.

Къалгъан вакъти яшагъын
Къарсаламай, аврумай,
Яшлардан яман гёрмей,
Бир айтгъан сёзюнг бёлмей.

Яманлыкълар етсе де,
Арт тынышынгда етсин,
Къапудан гир иш болмай,
Айланып къайтып гетсин.

Сыйынг, абурунг артсын,
Гъаман турсун юрек шат.
Самавдинге болмасын
Сенден аявлу гъеч зат!

Атасыны ёлуна
Яшлары тюшмесмикен?
Къаплар булан акъчаны
Гелтирип тёмесмикен?

Рамазан ай тилеймен,
Шо ай тилемек-яхшы.
Тилеклерим етмесмикен
Хадир гечеге къаршы!

ХАТИРИНГ ДЕ КЪАЛМАСЫН

Апсыным Бариятгъа.

Бир иш болуп, барма тюшсе бир ерге,
Къыйналабыз сени чыгъарып болмай.
70 йылгъа етишип битдинг, Бая,
Не этсек де шо къылыгъынгны къоймай.

Биз чыкыгъан сонг башлайсан гъазир болуп,
- Бела, мени гёлегим къайда? - дейсен.
- Бир истакан чай де ичежек эдим,
Къыйын гёрмей, къайнатып берсенг, - дейсен.

-Асил, ал чы шондан магъа сувну да,
Тезлик булан намаз да жувунайым.
Апсынларым алгъасамай турсунлар,
Мен бир сагъат намазымны къылайым! -

Деп сен уйде айланасан паракат,
Биз къатабыз къырда къарап бир сагъат.
Арып-галып, юрюп болмай къалабыз,
Барып артгъа , чаллагъа таянабыз.

Гъалиден сонг шо оюн дагъы болмасын,
Къуюп гетген деп хатиринг къалмасын.
Къаражакъбыз тюп-тюз беш минут сагъа,
Инти-финти болмасын артда магъа!

САВ ЮРЮГЮН

ГЪАМАН ДА

Гусейханов Хабибулагъа.

Агъачлыкъда тувгъанынг,
Бек къуват берген сагъа.
Шо саялы эки гёзюнг
Даим де къарай къыргъа.

Чабып, ёртуп, ёргъалап
Етесен не ерге де.
Гудермесге барасан
Гюнде эки керен де.

Чалыкъсан гийик йимик,
Чалт сёйлейсен чырчырдай.
Савлугъунг яхшы бугъай,
Кимлер де сукъланырдай.

Гъакъылынг кемимесин,
Сав юрюгюн гъаман да.
Долларлар эскимесин
Кисенгден бир заман да.

Шоланы санай туруп,
Бармагъынг къатыв болсун.
Алтын булан гюмюшден
Гиччи сандыгъынг толсун.

Гелинлеринг, яшларынг
Яшасын оър къабатда.
Сенден ихтияр болмай,
Алмасын бир абат да!

Тилесе Мавлет ювугъунг
Нагагъ бир шишагъа зат,
Берерсен огъар акъча,
Этмей кѣп Напувгъа кант.

БИР КЮЙДЕ ЕТЕ

Ваха Ибадулаевичге.

Арив айтса сююнюп,
Гюл ачгъандай боласан.
Бир аз къылынга тийсе,
Чорт тююлюп къаласан.

- Мени сѣйлейсиз сиз, - деп
Гѣнгюн ашайсан гъаман.
Ѣкъ ерден гѣнгюн ашап,
Тургъанынг, Ваха, таман.

Сени неге сѣйлесин,
Сен нетгенсен булагъа?
Бурма чачларынг тие
Етмиш етти улангъа.

Исбайы боюнг-союнг
Ким де сукъланар йимик.
Болгъан бусанг чы яхшыды
Эки къарышгъа бийик.

Ай, сенден бийиклер де
Сенден артыкъ не эте?
Кѣсеге де, бийикге де
Къартлыкъ бир кюйде ете.

КЪАРТ КЪЫСЫРГЪА

Мангалайынг къомуз йимик бюрюшген,
Тишлерингни къап яртысы чы тюшген.
Чачларынг акъ къар япгъангъа ошагъан,
Гёзлеринг де къылый тарта башлагъан.

Абатынгны гиччи-гиччи аласан,
Айтгъан затны тез унутуп къаласан.
Онг бутунгну сюйрейсен юрюйгенде,
Тюкюрюгюнг чачырай сёйлейгенде.

Тамаша, ювугъум, энниден сонг сагъа
Бу янларда алывчулар табылса.
Къысырланы йыбавлагъа чакъырып,
Хоншу уйде къыл хомузлар согъулса.

Подур, къызыл бири де кёмек этмей,
Яш вакътиге дюньяда гъч зат етмей.
Тек сени чи яш вакътинге де вёв-шай эди,
Дёгёрчиги тайгъан арбагъа ошай эди.

Адаршай гъалиден сонг сен гёрежек гюнге,
Гетсенг къолай ахыратдагъы хас уйге.
Тек мен шунда барны, вёре, айтмассан,
Женнетдеги орунума ятмассан.

Бажарылса гелмеге хыялым ёкъ,
Мен гелсем де, женнетге баражакъман.
Ялкъмай тур чу, ювугъум, мен сени де,
Ялчы этип, яныма алажакъман.

ОСАЛ ДЕГЕН АТНЫ АЛМА

Алиге

Али балам, аявлум,
Сен гёрмеген яхшылыкълар къалмасын,
Яшагъан оьмюрюнде , балам, сагъа
Четимлик этеген зат гъеч болмасын.

Уьстюнюклер алгъын даим ишингде,
Яманлыкълар гёрсенг, гёргюн тюшюнде,
Берекетли, иманлы, улан болгъун,
Гъарам затгъа узатылмасын къолунг.

Гъалал ашап, тынч яшап,
Тумав чакъы зат тиймей,
Сен яшагъын токъсан эки йыл ярым
Аврув деген сёзню маънасын билмей.

Осал деген атны алма, бек сакъ бол!
Яхшы затгъа уьлгю бол гъар бир ерде.
Вёре, балам, гъеч де гёзюнг къаратма
Къыйышмайгъан затлагъа бизин элде.

ЯХШЫЛАГЪА БЕРЕ БУСА САВЛУКЪНУ

Эльдаров Самавдинге

Нечакъы да арив гонде тувгъансан,
Бугюн йимик ярыкъ болсун гюнлеринг.
Юрегингни бузагъан зат болмасын,
Шатлыкъ булан гетсин къалгъан оьмюрюнг!

Юрегингни аврувун тайдырмагъа
Берген буса ихтиярлыкъны магъа,
Сайлап алып инг де яхшы юрекни,
Къызгъанмайлы берер эдим мен сагъа.

Меники не - тилемек ва инанмакъ,
Тилегимни эшитип, жавап берер деп.
Ялбараман, гъакъ юрекден тилеймен,
Юрегимни тазалыгъын гёерер деп.

Чомартлагъа бере буса байлыкъны,
Яхшылагъа бере буса савлукъну,
Халкъ да биле, мен де яхшы билемен,
Сенден алып бермеге гиши ёкъну.

КЪУТЛАВ

*Хадижатны тувгъан
юнюне*

60 йыл битсе битсин,
Точка салмагъа эрте.
Эркегинге эркелейген
Йылларынг гъали ете.

Бир-биревге эркелеп,
Алма-салма ер тапмай,
Яшагъыз сиз 45 йыл,
Къара булутлар япмай.

Хапарсыздан булутлар
Гелсе де сизин якъгъа,
Ел уьфюрюп къуваласын
Сиз бар ерден йыракъгъа.

АЛЛАГЪ ЗУВАПГЪА ЯЗСЫН

*Абас Хусейновични
тувгъан гюнюне*

Машалла, гёз тиймесин,
Гюнден-гюн яш боласыз.
Яш сакълайгъан дарманны
Къайдан барып аласыз?

80 йыл битген деме,
Айланмай мели тилим.
Юртда нече адамгъа
Бергенсиз терен билим.

Уллуман деп къарамай,
Озьюгюзню аямай,
Биревге ёлда болмай,
Биревге чатакъ салмай,
Аривню тюгюл чачмай,
Авур деп ишден къачмай,
Бу йыллагъа етгенсиз.

Асил сёзлеригизни,
Этген ишлеригизни,
Берген билимлеригизни
Аллагъ зувапгъа язсын!

ЭЛЬДАРОВЛАГЪА

Гиланий гелгенге сююнюп, Разия,
Юройсендир, аягъынгны ер тутмай.
Къоймадыгъыз арадан йыл оьтмеге,
Не къарала эди сизге, чаба-ёрта гетмеге?

Къоркъгъандынгмы Агъай гелмей къалар деп,
Къоркъгъандынгмы гюнюнг чола болар деп?
Сенсиз узакъ яшап болмады Агъай,
Гетди сен салгъан яра къолай болмай.

Нече де татывлу яшай эдигиз,
Бир уяда эки гёгюрчюн йымик.
Гетме бакъгъанда да бирчеги гетип,
Къойдугъуз сиз чи этерлени этип.

Къызларыгъыз эртеден къара гийди,
Юреклери от ялын болуп гойдю.
Сиз де гетип абзар ичи бошады,
Гиччи Аскер оьксюз яшгъа ошады.

Нече де кёп яхшы ишлер этгенсиз,
Юртубузгъа билим чачып гетгенсиз.
Сиз тарбияламай юртда ким къалгъан,
Кёп адамны сизсиз тюз ёлгъа салгъан.

Къыйыныгъыз зуваплагъа язылсын,
Устазыгъыз сыйлап янына алсын.
Бу дюньяда сиз этген яхшы ишлер
О дюнюяда бири къалмай табылсын.

Гюнагъ сизде болмагъа да герекмей,
Бар буса да, соравсуз тезден гечсин.
Ятар еригизни Аллагъ генг этсин,
Яхшы тилеклер бары сизге етсин.

ОХУВЧУ ЯШЛАГЪА

Школада охуйгъан
Бары да къыз ва улан.
Гъали сизин къутлайман
Бугюнгю байрам булан.

Айрыча баракалла
Муаллимлеригизге,
Юреги булан къасткъылып,
Билим береген сизге.

Уллуланы сыйлагъыз,
Муаллимлеге тынглагъыз.
Къаршы сейлеп терс болмагъыз,
Онгсузну этип къоймагъыз!

Сизге яман ёрамай,
Сиз билсин деп къаст эте.
Уллулагъа тынглагъан,
Уллу ерлеге ете.

Билими ёкъ адамны
Бир янгыз сыйы болмас.
Шолайланы ишге де
Ювукъ болмагъа къоймас.

ХАСАВОВА ЗАХРЕГЕ

- 50 битди, къарт болдум, - деп ойлама,
Гъали де геч тюгюл яшавну къурма.
Гъалиден сонг герексен, Захре къызы,
Хоншудагъы къатынлагъа чанг урма.

Бу йыл чы сагъа башгъа шат гелмеди,
Гелеген йыл жыйыларбыз той этме.
Аллагъ насип этсин сагъа, амалым,
Бары тутгъан негетлеринге етме.

Алдын ерли тез-тез кюйсюз боладынг,
- Авруйман, - деп тез йыгъылып къаладынг.
50-ден сонг къол булан тайдыргъандай,
Аврувларынг тайсын бириси къалмай.

Алтын булан гюмюш болсун такъгъанынг,
Юн ювургъан болсун сени япгъанынг.
Тавукъ булан гюргюр этлер ашагъын,
Барлыкъ булан эр кинликде яшагъын.

Аврумасанг, эркинликде яшасанг,
Уланлагъа гёз къаратма башласанг,
Орамыбыз бизнесмен яшдан толгъан-
Телефондан магъа англатсанг болгъан.

АДИКОВА ЗАРИЯТГЪА

Бугюн башлайсан, Зарият,
Янгы яшав къурмагъа.
Аллагъ насип этсин сагъа
Татывлукъда турмагъа

Эдепсзлик тюшмесин
Бир янгыз арагъызгъа.
Яхшылыкълар къуюлсун
Керпичден къалагъызгъа.

Къайынлар токгъа салса,
Гелинлери ток ура.
Вёре, балам, не этип де,
Ток урмай турма къара.

Къылычларынг бар болса да,
Къынындан чыгъармай къой.
Сен татывлу яшасанг,
Шо тюгюлмю бизге той?!

Къайын ананг - яхшы адам,
Айтгъанынга рази болар.
Розеткагъа етген сагъат,
Эс табыш, токътап къалар.

Къайын атанг - хуртсуз емиш,
Уьягълонг - бек асил зат.
Арив турма къара, къызым,
Этмей кёп маманга кант.

ЯХШЫЛЫКЪЛАР ЁРАЙМАН

Султанова Маликагъа

Аявлу кызардашым!
Не яхшылыкъ ёрайым сагъа бугюн?
Сени чи дагъы бугюн тувгъан гюнюн?
Не этип алайым мен сени гёнгюн?

Къолумдан гелеген уллу иш зат ёкъ,
Яхшылыкълар ёрасам тюгюл сагъа.
Берер эдим дюньяны къап яртысын
Аллагъ дюньяны берген буса магъа.

Бары загдан уллу яхшылыкъ, воллагъ,
Аврумаса, авлетлерден тюзелсе.
Уьягълосю ичмей, тартмай, сёгюшмей,
Уйде гёзю-къашы ачыкъ гёрюнсе.

Къызларынг бир гийгенни бир гиймесин,
Уланларынг бир аманлыкъ гёрмесин,
Гелинлеринг сагъа яравлу болсун,
Авлетлери аврумасын, оьлмесин.
Кошелёгунг толу турсун гъар заман.
Холодильник бошамасын бир заман.

ОХУВЧУ ЯШЛАГЪА

Сиз герексиз, аявлу охувчулар,
Юртубузну абурун артдырмагъа.
- Илмулу, ягълы, намуслу болгъан экен
Борагъанлы яшлар, - деп айтдырмагъа.

Уланлар, кёп рагъмусуз да болмагъыз,
Ойлашмайлы, не де этип, къоймагъыз!
Къызлагъа асиллик арив яраша,
Шолайланы сюемен бир тамаша.

Ата, ана ёрамай бир де яман,
Шолар булан эришип терс болмагъыз.
Абзардагъы, уйдеги авур ишни
Уллулагъа ташлап гъеч де къоймагъыз.

Гъакъылы бар уллуланы абурлар,
Уллу - уйню берекети, девлети,
Ёлукъгъанда ёлун гесип гетмегиз.
Сёйлемежли, кюлей туруп оьгмегиз!

Автобусда ер бер туруп уллугъа,
Тишгайпаны айрыча сыйла, балам,
Авур югюн кёмек эт элтме уйге,
Ёлукъгъаны дюр йимик сени ананг.

Уллу булан эшикте ёлукъсагъыз,
Аякъларын таптап, чабып гетмегиз!
Арив булан эрши не зат билесиз,
Эрши затны бир янгыз да этмегиз!

Айтагъанда тюзюн айт, ялгъан айтма,
Сёз бердингми, сёзюнгден артгъа къайтма,
Адамлагъа юрегингден гъалал бол,
Пайданг учун гъеч биревню алдатма!

Зулму, зиян бизин яшлар этмесин,
Шолайлагъа аш бермеге де-гъарам!
Мурадына, негетине етмесин
Оъз юртуна хорлукъ гелтирген адам.

БЕРЕКЕТ ГЕЛСИН СИЗГЕ

Къызавну тувгъан гюнине.
Таман, Къызав, тургъаным,
Масхара этип, кюлеп.
Гъали башлама тураман
Сагъа алгъышлар тилеп.

Салынгъан тишлерингни
Бириси сызламасын.
Аллагъ сагъа бермеге
Савлукъну къызгъанмасын.

Ажайып нюрлю болсун
Къуймур, къара гёзлеринг.
Авруп ашдан къалмагъын,
Аччы, итти болмагъын!

Чачларынгни акълыгъы
Къара тосге айлансын.
Дюнъяда сен гёрмеген
Яхшылыкълар къалмасын!

Къулакъларынга, ювугъум,
Къаламан алгъыш ёрай.
Гелининг къаргъайгъанны
Эшитмей тургъанынг къолай.

Берекет гелсин сизге,
Кёкден тёгюлген йимик,
Бир бай алкаш ёлукъсун
Гъакъылыгъа сай, тавдай бийик.

Гъакъылыгъа дурус болгъун
Юз йыл битегенде де.
Аривлогюнг бузулмасын
Оппа гетегенде де!

БОЛГЪУН ЯРАВЛУ УЛАН

Къызымны уланы Арсенге.

Арсен яман яш тюгюл,
Бабасына бек ярай.
Гъалиден башлап нени де
Сорап билмеге къарай.

Къуллукъ буюрсанг бугъар,
Лвuzдан чыкъма къоймай.
Талашып, онгсуз юрюп,
Бир янгыз талчыкъдырмай.

Мычыгъыш яшлар булан
Мычыгъыш тилде сёйлей.
Орусча бир зат айтсанг,
Шону да англап , кюлей.

Мамасына сорамай,
Уйде бир затгъа тиймей.
Яман айтсанг, урушсанг,
Гертиси, шону соймей.

Озью къара, гёзю де,
Къурумгъа боягъандай.
Оьсюп къркъара алса,
Арив яш болар бугъай.

Гъакъыллы да болгъун сен,
Дедаларынга ошап.
Оьмюрюнг гетсин сени,
Аврумаи эркин яшап.

Атанг булан ананга
Болгъун яравлу улан.
Илыкъ гелгирмей яшагъын,
Иманынг-дининг булан!

СЕН ТУВГЪАНГЪА СЮЮНЮП

Калиматны тувгъан гюнюне.

Сизин абзарда бугюн
Къушлар айрыча чарнай.
Сен тувгъангъа сююнюп,
Къутлай болмагъа ярай.

Гюн бир чыгъа иржайып,
Исив берип ярама.
Бир гире булут артгъа,
Кююнг тергеп къарама.

Ел чыгъа аста-аста,
Яллыкъ берип, оьтмеге.
Аллагъдан насип болсун,
Муратлагъа етмеге.

Аллагъны гючю булан,
Уьюнге берекет гелсин.
Маликатны оьмюрюн де
Аллагъым сагъа берсин.

Уланынг булан къызларынг
Терен билимлер алсын.
Аллагъны гючю булан
Насипли болуп къалсын.

1

САНАТОРИЙДЕН КАГЪЫЗ

Уьююзге яхшылыкъ,
Гъей, эки къарт, нетесиз?
Ял алмагъа яныма
Къачан гелип гетесиз?

Шо эсги Борагъан чы
Сизге бек матагъ болгъан.
Бу дюнья чы сизин йимик,
Кёп адамлардан къалгъан.

Айланам гёзел, асил,
Докторлар къастлы къарай.
Шу мен гелген ерни аты
Женнет болмагъа ярай.

Ятагъан орунум къувдан,
Ашайгъаным - гюргюр эт.
Магъа инанмай бусанг,
Къыйын гёрмей гелип гет!

Акъ орунну ичинде
Янтайып ял аламан.
Къашкъаралгъан сагъагда
Бийивлеге бараман.

Шонда бийип арысам,
Гиремен ресторангъа.
Гече оргада къайтаман,
Сююп-суюмей, гъарангъа.

Шулай тюш сама гёрмей,
Шо чагъыгъызгъа етгенсиз.
Васвас болуп да турмай,
Къолай гелип гетсегиз!

2

РАЗИЯДАН ЖАВАП

Борагъан эсги тюгюл
Нече де матагъ магъа.
Шо сен баргъан "женнетинг"
Кёп гьалал болсун сагъа!

Ятагъан орунунгну
Макътайсан сен эписиз бек.
Савлукъгъа не кьопулгъан,
Айтмайсан бир сёз де тек.

Бийивлерде нетесен
Акъсакъ аягъынг булан?
Сени чи бийитмежек
Гёзю гёрюп бир улан.

Ресторангъа бармагъа
Капотлар алгъанмысан?
Геч оргада кьайтмагъа
Авлиа болгъанмысан?

Тюшонгде гёрген затгъа
Инанып кьалгъанмысан?
Булай тюшлер гёрмеге
Путёвка алгъанмысан?

Акъча берип йыракъгъа
Нетединг, кьызы, гетип?
Тургъан бусанг кьолайды
Уйде капюшон этип.

Аякъларынг сав болсун,
Халкъ тамаша этердей.
Пятигорск бойлагъа
Яв чыгъып гетердей.

3 **РАЗИЯГЪА ЖАВАП**

Къарадым нечакъы йыл да,
Капюшонлар этип де.
Этген капюшонланы
Ари-бери элтип де.

Шондан да гъеч болмады
Яшавгъа къошулгъан зат.
Авруйгъан еринг болса,
Болмайсан ишлеп рагъат.

Акъчаныки не болсун,
Шо чу къолну киридей.
Авруйгъан еринг эте
Тар къабургъа гирердей.

Авлия къалмагъанлар
Ахшамлар ял алмаймы?
Янгы капоту ёкълар
Ресторангъа бармаймы?

Бетимни эплешдирсем,
Эршилигим гёрюнмей.
Чиш табанлагъа минсем,
Акъсакълыгъым билинмей.

Шолай бир чараларда
Вакътини хош йиберемен.
Сорай бусанг ажжалны,
Бек ари теберемен.

УЛЛУ БОЛУП ГЁРЮНМЕ

Разия Абдулатиповнагъа.

Гёз юмуп гёз ачгынча,
Гетдими, Разия, вакъти!
Къалгъан 55 йыл болар
Гетгенинден де татли.

Чачынг, башынг агъартып,
Уллу болуп гёрюнме!
Бюкюрейип, бюрюшюп,
Дёрт бюкленип, юрюме.

Авруйгъан еринг болса да,
Эркегинге билдирме!
Докторлар бир зат этип,
Гелтирерлер эбине.

Эркекlege инам ёкъ,
Не де этип къоялар.
Къолу башына етсе,
Уллу гъаким болалар.

Бир аз осал гёрюнсенг,
Къысырлагъа гёз урар.
Хантав болгъанынгны билсе,
Къырыйгъа ташлап къояр.

ЯЗЫЛГЪАН СУРАТ ЙИМИК

Къайнуланым Салавдинге.

Дюнъялар бузуламы
Алтмыш йыл битген булан?
Сени кешингни бузагъан
Излеп тап чы бир улан!

Исбайы боюнг-союнг,
Гёрюнюшюнг нарт йимик.
Художникни къолу булан
Язылгъан сураг йимик.

Гъар гёргенде тураман,
Сагъа алгъышлар тилеп.
Танымайгъанлар туражакъ
Сен Асяны уланы деп.

Гёрегенимни айтаман,
Айтмайман ярамагъа.
Къайсы кыыз да, баш уруп,
Гележек оъзю сагъа.
Билмей чыгъып эшитмегин
Асядан бир аччы сёз.
Кёп айтмагъа да сюймеймен,
Къоркъаман тиер деп гёз.

**ЯШНАП ТУРГЪУН
ГЪАР ЗАМАН**

Къызымы уланы Муслимге
Аявлу Муслим балам,
Гёрмегин сен бир яман.
Язбаш чыкыгъан гюн йимик,
Яшнап тургъун гъар заман.

Гюнню булут япса да,
Узагына япмасын.
Гёрген къыйынлыкъларынг
Къар йимик ирип тайсын.

Гюн иритген къар сувлар
Булакълагъа айлансын.
Сагъа яман ёрагъан
Ер юзюнде къалмасын.

Хапарсыздан къалса да,
Сююнмесин яшындан.
Сагъа ёрагъан затын
Сынасын оз башында!

ТЫНГЛАВСУЗ АВЛЕТ

Авлетлери ёкъ адам,
Емишсиз терек йимик.
Емиш бермейген терек
Дюрмю биревге герек?

Бары да емиш тереклер
Бир кюйде емиш бермей.
Бирлерине хурт ура,
Бири терекде чирий,
Учюнчюсю авузгъа
Салгъан сагъатда ирий.

Терс юрюйген авлет де
Хурт ургъан емишге тенг.
Шолайны ичи чирик,
Тёшю болгъан булан генг.

Аллагъ озю сакъласын
Чириги кёп авлетден.
Шолайы болгъан чакъы
Къалгъанынг, воллагъ, къолай,
Ахырынг-артынг болмай.

Авлетни тынглавсузун,
Гелинни яравсузун,
Гиевню ишгъынсызын,
Къайынны англавсузун
Аллагъ бермесин магъа.

**УЛАНЫМ
САЙПУДИНГЕ**

Гиччи балам Сайпудин,
Аврумагъын, оьлмегин.
Яшагъан оьмюрюнде
Бир яманлыкъ гёрмегин.

Хапарсыздан гёрсенг де,
Эркек кюйде кьаршыла.
Сюймейген душманынг да
Болар йимик тамаша.

Эргиши гьар заман да
Сёзюнде болма тарыкь.
Халкь арада сонг сени
Болажакъ бетинг ярыкь.

Аччы сёз, ялгъан хабар
Ярашмас сагъа энни.
Шо кюйде осал кылыкь
Болмасын сенде бир де.

Къарт болгъан деп, пакъыр деп,
Адамлардан бет бурма!
Шолайланы якъламай,
Къырыйда къарап турма!

Уллуланы абурла,
Якъла сенден гиччини.
Айырмагъа уьйрен, балам,
Татли булан аччыны.

**КЪАТЫН ЙЫКЪГЪАН
УЬЙ ТУРМАС**

БЕТЛЕШИВ

- Уялмайсан, эркек, шулай турмагъа,
Къатынны малындан яшав къурмагъа.
Эте бусанг, уягълюге талап эт,
Этмей бусанг, я мени къой, я озюнг гет.

- Къоймай, гъейлер, сени тутуп ким тура,
Инжигенмен , къатын, сени кантынгдан.
Ялкыгъанман мен сен харс урсанг, теп уруп,
Сен айта деп, бир олтуруп, бир туруп.

- Ялгъан булан таш къалалар къурасан,
Шыргыма да бийийсен ач болгъанда.
Эркек гиши нечик болма герекни
Унутасан ашкъазанынг толгъанда.

Арив-арив ашлар салса, сюесен,
Тепси осал болса, мени тюесен.
Башынга бир затны алмай яшайсан,
Яшав къайгъы этип къачан башлайсан?

- Авур ишге ярамай билеклерим,
Ойлайгъан иш башымны темтек эте.
Рази бусанг яша, тюгюл бусанг - гет,
Ихтияр сенде, сюйген затынгны эт.

- Гет дей бусанг, мен чи, воллагъ, гетермен,
Оъз башыма мен чи амал этермен.
Табажакъман мен чи озюме азыкъ,
Тек сен, эркек, болажакъсан бек языкъ.

- Топдай оьрге атылсам да мен бугон,
Эркьардашлар бир затны билме тарыкъ:
Сакъласакъ да сьндюрмей чыракъ ягъып,
Къатын бардай, болмай экен уый ярыкъ.

Уый ярыгъы болгъан экен къатынлар,
Къатын болгъан уыйню берекети де.
Къатынлагъа, вьре, яман болмагъыз,
Тек тизгинин йиберип де къоймагъыз.

МУРАТ, ГЪАЛИ САГЪА НЕ БОЛГЪАН?

Мен билмеймен, Мурат, сагъа не болгъан,
Алагъанда бек сююп алгъан эдинг.
Гелечиги моллаланы йиберип,
Къызгъанмайлы уллу къалымлар берип.

Орунларым чабар тосде болса да,
Мен: "Акъ", - десем, акъ гёрюнеди сагъа.
Шавур йимик аш салсам да алдынга,
- Тузсуз, - десем, инана эдинг магъа.

Акъ тойменгни къара йип булан тигип:
- Гъали шолай мода чыкъгъан десем де,
Эрши затны этмен бир де мен сагъа, -
Деп айтсам да инана эдинг магъа.

Янтайгъанда юхугъа гетип къалып,
Этмегимни къурумдай тюбю гюйсе,
- Гюйген ашны пайдасы артыкъ сагъа, -
Деп айтсам да, инана эдинг магъа.

Айда бир чи поллар жувуп, жувунуп,
Тазалыгъым этмей гъеч де къоймайман.
Жумада бир исси шорпа этемен,
Не этсем де гъали ярап болмайман.

Алагъанда бек макътай эдинг мени,
Ёкъ дей эдинг магъа етеген гъеч зат.
Гъали не уллу къыйын гелген сагъа,
Не этсем де, тагъасан юз тюрлю ат.

Шамшиятны менден не ери артыкъ,
Илмулуму, исбайымы, шайлымы?
Жува туруп, орунланы тоздурар,
Ишый туруп, полну шавласын алар.

Яхшы ойлаш, алгъасап гетип къалма,
Гиччи яшдай халкъгъа иланкъы болма.
Мендей шайлы къатын тапмассан излеп,
Анлагъанда гелерсен объюнг тилеп.

ИЧКИДЕН
ПАЙДА ЧЫКЪМАЙ
Бир-бир яшлар кюр болуп,
Бек ёнкюп, шашып кьала.
Шо яшлар адамланы
Налатын да кёп ала.

Гече оргада гелелер,
Юрт ортагъа той этме.
Уллуланы ойламай,
Яраймы шолай этме?

Машин булан ойнайлар,
Дандирекдей уютуп.
Хагабалагъгъа тюшсе,
Болмажакълар унутуп.

Юртубузда той болуп,
Къонакъ гелип ярамай.
Ябушмагъа башлайлар,
Аргын-алдын ойламай.

«Кюрлюкню арты хорлукъ» -
Уллуларда айгъыв бар.
Бир гтонагъсызны йылатып,
Бетигиз къара болар.

Ичкиден пайда чыкъмай,
Ички - зулмуну есси.
Шону кёп иче турса,
Тая адамны эси.

Сиз яман деп айтмайман,
Яман неге боласыз.
Бир-бирде яшлыкъ этип,
Бырыкъдырып кьоясыз.

Аявлу яшёрюмлер,
Тилеймен мен, ялбарып.
Яман ишлер этмегиз,
Яхшы ишлер бар туруп.

Борагъанлы яшлагъа
Шолай затлар ярашмай.
Бир агълудей яшайыкъ,
Ичип, эсирип шашмай!

**ИЧКИ ИЧГЕН
АЙЫНМАС**

Ички булан сигарет
Адамны эсги эте.
Заманында кьоймагъан,
Дюнъядан эрте гете.

Экисин де кьойгъанман,
Шондан кьоркьуп, мен ташлап.
Сагъа да тилеймен, кьурдаш,
Ташла бугюнден башлап.

Ички ичген айынмас,
Чёрме кьурсакъ тоюнмас.
Ягъ-намусу ёкъ адам
Ичкини кьоюп болмас.

Ичкини кьоймакъ учун
Уллу эркеклик герек.
Аллагъдан болсун, уланлар,
Сиз тайпалагъа кёмек.

**КЪУТУЛМАЙЛЫ
ИЧЕМЕН**

Темтиреп, гьаран юрюп,
Гирди Иса уюне.
Тюпден таба кьарады
Къагыныны кююне.

Ярамаймы, Кавсарат,
Бир иржайып кьарасанг.
Мен уйге гирген сагъат,
Алдыма тепси салсанг.

Мен чи ишден гелгенмен,
Арып, талып, бек моюп.
Тек, гертиси, болмайман
Шо бир хасиятым кьоюп.

Шо хайырсыз тюкен де
Ёл уьстде "най-най" эте.
Гечип, ёлгъа йиберип,
Бир сама да кьоймайсан.

Бир багъана болмайлы,
Авзума да алмайман.
Бангъа эргишилердей,
Гече кьырда къалмайман.

Бириси гюн Хасболат
Бир уллу яйын тутгъан.
Тюнегюн лотерейден
Алибек машин утгъан.

Бугюн хоншум Ильясгъа
Тувгъан дей эки улан.
Ресторангъа бармасам,
Ярармы ону булан?

Халкъны хатирин ойлап,
Аз-маз затлар ичемен.
Гечип къой чу, аявлум,
Мен де сенден гечемен.

ХОНШУМА

Яш вакътиде аз-маз ичмей де болмас,
Къой, - десек гъамангъа, ташлап да къоймас.
Тек гъар затны бола чы бир нормасы,
Сен этеген затны ёкъ бир формасы.

Сен чи дагъы уйню инг уллусусан,
Сен чи дагъы ага орунунасан.
Сен береген уьлгю - бек бузукъ уьлгю,
Дагъы узакъ этсенг, боласан кюлкю.

Ярамаймы дагъы эсингни тапсанг,
Тюкенге барагъан ёлунгну япсанг.
Уьягълонг де сени гёзюнге къарай,
Тютоню гёрюнмей, ичинден яллай.

Къуран булан китап бек гючлю айта,
Уьягълюню, аганы ва ананы.
Аллагъ да гечмежек деп де айтыла
Аналагъа тынгламагъан баланы.

**ГЪЕЙ КЪАТЫН,
СЕН НЕДЕЙСЕН!**

Гъей къатын, сен недейсен,
Не болгъан дейсен магъа?!
Ичген бусам нетгенмен,
Кимге зарал этгенмен?

Яшавну къыйын ягъын
Къойгъансан магъа салып.
Шонча осал зат экен,
Нетединг эрге барып?

Эртенлер от якъмагъа,
Яшлагъа аш тапмагъа,
Уьйню токъ сакъламагъа,
Сени борчунг, гъей къатын.

Иштаным беш ямавлу,
Бёркюм ёкъ, башым ачыкъ.
Мени шулай сакълама
Уялмайсан, сен къанчыкъ.

Авзунгну аз сёйлетип,
Этме къара бир мадар.
Кисени толтурармы
Сен сёйлейген бош хабар?

Мен де гъали барайым
Ювугъум Исалагъа.
Гелтирген дей гъаракъы
Баматиортлар олагъа.

ЯШ УЛАНЫ КАНТЫ

СЮЙГЕНИМЕ

Аминат деген атны
Ким такыгъан экен сагъа?
Шо атдан арив болуп,
Ёкъ дюньяда зат магъа.

Гёз алдымдан гъеч таймай,
Гёзел сени сурагын.
Айтгъан сайын айтмагъа
Сюемен сени атын.

Бар буса гиччи кююм,
Ашамай, ичмей, ялкъмай,
Гюн узагъы турар эдим
Сизин орамны сакълай.

Исбайы боюн-союн,
Ким де сукъланар йимик.
Ананга да дюрмюсен
Аявлу магъа йимик.

Къызгъан мени, сен де айт,
Юрегингде не барны.
Айтмай туруп, ким билсин
Ичибиздеги гъалны.

ХОНШУ КЪЫЗЫМ АСИЯТ

- Тамаша бай болуп къалмагъанмысан,
Сейлемейли неге обгюп барасан?
Талчыгъын не? Гелесен бек кюстюне, -
Деп, Асият гелди мени уьстюме.

Бир беш минут сорашып токътагъан сонг:
- Дагъы да гёрюшербиз, мен гетейим, -
Деп, Асият иржайды, магъа багъып,
Юрегиме сёнмес отланы ягъып.
Къалгъан эдим тургъан еримде къатып,
Бир сёз сама болмайлы огъар айгып.

Мен гёрмеген аз вакътини ичинде
Шо кююнде алышынмакъ - уллу иш!
Тон тюгюлдюр, гъейлер, шу мен гёреген,
Тон буса да - дюр тамаша арив тюш.

Оьзо бийик, бели назик,
Бети буса мамукъ сомалакъ йимик.
Якълары сюте къан къошулгъандай,
Тингтайпаны дагъы аривю болмай.
Асият яшайгъан ерни гъавасы
Айрыча арив болма ярай.

Шо гюн - бугюн зат гёрюнмей гёзюме,
Билмеймен мен не болгъанны озюме.
Сюе деген бу зат болмагъа ярай,
Юрегим ичинден чыкъмагъа къарай.

Ярым сагъат болмайман уйде токътап,
Гюн узагъы къалгъанман орам сакълап.
Тажутдин де магъа ачувгъа йимик,
Чал-чалманын этген обтесиз бийик.

Сав гюн, кызы, бош уйде ялкъмаймысан,
Къабакъ алгъа, очаргъа чыкъмаймысан?
Магъа нечик къыйын сен билемисен,
Мен ажжалсыз оьлгенни сюемисен?

Сюймей бусанг, гел яныма - гёрейим,
Юрегингде не барны айт - билейим.
Арабызгъа шайтан гирип къалмасын,
Тезлик булан гелечи йиберейим.

Рази бусанг, атанг-ананга билдир,
Хоншудаман, танымайгъан ер тюгюл.
Танийгъанлар айтмай уьстюмден яман,
Эргиши исбайлыгъым да таман.

Яшавум да гюнден-гюн алгъа бара,
Гьёкюнмежеклер берсе сени магъа.
Туражакъсан кюрзедей майда юзюп,
Ким-кимге де боламы шолай насип.

КЪАЙЫНКЪЫЗНЫ САРЫНЫ

Йыбав сюеген адам,
Майдангъа тез етигиз.
Йыр башлама тураман,
Къавгъаны аз этигиз.

Юрюйген ёлларыма
Роза чечек чачылгъан.
Амалыма кызы гелип,
Магъа да ёл ачылгъан.

Баракалла Гюлханыма,
Кызыгъанмай кызын берген.
Кызы да рази болуп,
Кён сююп, бизге гелген.

Мени аявлу анама
Хадиргюн тувуп къалгъан.
Алдын уьч кызы бар эди,
Гъали буса дёрт болгъан.

Бир гёрген амалымны,
Болмас гьеч олсуз яшап.
Бою-сою бек арив,
Чергес улангъа ошап.

Мени яхшы анама, гелин,
Сен де яхшы боларсан.
Аз-маз затгъа тююлмей,
Сыргъалатып къоярсан.

Гелсек нагагъ янынга,
Сени гѣрме сагъынып.
Чыгъарсан алдыбызгъа,
Шатланып, къучакъ яйып.

Ачыкъ-ярыкъ боларсан,
Яшыртгъын тюпден хапмай.
Сонг сени сакълажакъбыз,
Алма-салма ер тапмай.

Бар ашынгны саларсан,
Гѣнгюбюзню аларсан.
Къара тонлар гиймессен,
Къашларынгны тюймессен.

Шат хабарлар этерсен,
Яныбызгъа олтуруп.
Гетегенде йиберерсен,
Сумкабызны толтуруп.

БИРИНЧИ СЮЙГЕНИМ

Къайтып-къайтып эсге геле сѣзлеринг,
Магъа къаратагъан къуймур гѣзлеринг.
Айырылдыкъ, не болганны да билмей,
Къалгъан оьмюр гете бир гюн де гѣрмей.

Алгъасадынг сен де къатын алмагъа,
Алгъасадым мен де эрге бармагъа.
Бир-биревге ачув этген болгъанбыз,
Гъали шо кюйде кюстоне къалгъанбыз.

Эртен турсам, сенсен мени эсимде,
Гече ятсам, гелесен тюшюмде де.
Оьзюм ямашлыман болгъан ишлеге,
Айтма сѣзюм ёкъ мени бир гишиге.

Мен сени оьтесиз суйген болгъанман,
Уланыма сени атынг къойгъанман.
Атынгны айтсам да магъа маслагъат,
Тек уьягълном тюгюл менден парахат.

Бары затны ёлгъа йиберме къарай,
Мени гѣнгюм аяй, болмагъа ярай.
Мен сени суйгендей мени сюедир,
Магъа билдирмей, ичинден гюедир.

БИЗИН ГИШИ АЙЫРМАС

Сюйген досум Саниятга арт берип,
Тюшдю магъа армиягъа гетмеге.
Тургъан эдим бу язбаш той этмеге,
Къоймадылар мурадъма етмеге.

Бек асил зат, озюн якълап болмажакъ,
Гелечилер бир илинсе къоймажакъ.
Таш къурчакъдай арив зат да дюр озю,
Къоркъаман, бек тутулмажакъ деп сёзю.

Хабар гелди йыл да оьтмей арадан,
- Саниятдан умут уьз, - деп анамдан, -
Гелешмеге тура ону озгеге,
Сюймей атасы къызны бизге бермеге.

Къаркъарамны сувукъ алып, тапмай эп,
Турмагъанман оьлмей сав къаламан деп.
Командирим шо хабарны эшитип:
- Баш мадарынг гёр, ёлдаш, - деди, - гетип.

- Билесен чи, сенсиз яшав гьеч магъа,
Яшдан берли гъашыкъман, къызы, сагъа.
Ким гюч этди? Неге, досум, алдандынг,
Неге магъа токътамагъа болмадынг?

- Гелечилер айландырды башымны,
Гьалал ютма къоймадылар ашымны.
Бажармадым мен гьеч план къурмагъа,
Болмадым атама къаршы турмагъа.

- Сени тюгюл гьеч адамны сюймеймен,
Гъали буса не этерни билмеймен, -
Деп Саният магъа пашман къарады,
Аста-аста гёзьяш тёгюп йылады.

- Мен де сени оьтесиз бек сюемен,
Шу хабарны эшитгенли гюемен.
Рази бусанг, мен айтгъанны этмеге,
Мен гъазирмен сени алып гетмеге.
Аллагъ тюгюл бизин гиши айырмас,
Шо саялы бизге гьеч гюнагъ болмас.

МАСХАРА САРЫНЛАР

Улан Тюз-тез магъа къарайсан,
Тюзден таба яшыртгъын.
Не къуймурсан, не буса
Гёзлеринг къылый тартгъан.

Къыз Гёзлерим баргъа къарайман,
Ярамаймы къарама?
Къуймурман тувгъанлы да,
Сюйсенг сора анама.

Улан Къуймурлугъынг гёрюне
Къап-къарангы гече де.
Масхара этген эдим,
Оърчюкдюрдюнг нече де.

Къыз Айтмайман оърчюкдюрме,
Айтаман билсин деп сен.
Оъзгелер бар гёз ургъан,
Сен дагъы узакъ этсенг.

Улан Англадым айтгъанынгны,
Сен айтгъанны этермен.
Сенден разилик болса,
Сени алып гетермен.

Къыз Оьктемлик этемисен
Анама тилетмеге?
Арив кююн билгенсен,
Къалынсыз уйленмеге.

Улан Эшитдирме шону чу,
Масхарагъа айтып да.
Къалым чы бережекмен,
Уйлеримни сатып да.

Къыз Уйлерингни сатмасанг,
Ёкъму бермеге акъча?
Уьстюнге къараса чы,
Дюрсен бир уллу пача.

Улан Пача да чы тюзтолмен,
Тюзтолмен тек пакъыр да.
15 пачагъа тие
Башымдагъы гъакъыл да.

Къыз Рази болуп къалайым,
Машин алып гел гетип.
Яв элтме турамысан,
Халкъгъа иланкъы этип.

Улан Яв чу элтмежекмен,
Оьгюз арба егип де.
Дагъы эбин тапмасам,
Аркъама миндирип де.

Къыз Оьгюзлени арытмай,
Ойлашдым, улан, шулай.
Бийик батгъыч салып да,
Аркъангъа минсем къолай.

Масхаралар эте туруп,
Улан Айланды бу сюювге.
Ёкъму кызы, дарманынг,
Ичимдеги гюювге.

Гюювге дарман болуп,
Къыз Оьзиом гелип къалайым.
Къыйында да, тынчда да,
Яндавур-ян болайым.

Эки сюйген бир болса,
Оьгюз арба машиндей.
Улан, къыз Тёле - къаладай бийик,
Къышны гюню - яз йимик!

ШАРПУДИННИ ТОЮ

Шарпудинни тою эди къаттыгюн,
Чакъыргъан сонг бармай къалсам ярамас.
Агъа-ини болуп кёп йыл тургъанбыз,
Шо гюнлени унутсам яхшы болмас.

Гульнара да болмай къалмас бу тойда,
Гъали чи ол оьсюп арив бой алгъан,
Тамашагъа къарардай арив болгъан.
Бугюн чо мен юрегимни чечермен,
- Дос болмагъа яраймы? - деп сорарман,
Дагъы узакъ этсем, къуру къаларман.

Гюнно тюшо, той бек къызгъан вакътиси,
Тойну тёр янында олтургъан къызлар.
Бирер этип тергеймен барысын да,
Гульнараны гёрмеймен арасында.

Къурдашларым эретуруп, сый этип,
Хон-беш этип, алды мени арагъа.
- Олтур, Осман, ичейик, йыбанайыкъ,
Сагъа бугюн бир арив къыз табайыкъ.

Гелин булан таныш болма къююгъыз,
Танымайлы къоймасын мен гелгенде.
Эден тайып йыгъылмагъа аз къалдым,
Чагъыр тюнде Гульнараны гёргенде.

Къыз гиччи деп тургъан эдим мен токътап,
Не билейим къызлар тез оьсегенни.
Бу пакъыр да къайдан билсин мен оьзюн
Малим этмей яшыртгъын сюегенни.

Нете эдим юрегимни билдирмей,
Нете эдим къыз оьсген кюйно гёрмей.
Кёпден берли туракен сююп-оьлюп,
Тургъан эдим Гульнараны яш гёрюп.

Дагъы туруп болмайман мен бу тойда,
Нетеримни билмей къалгъанман ойда.
Алгъасагъан, оьзюню пайын алгъан,
Авам тургъан, пайындан кюру къалгъан.

Язылмагъан языв, нетмеге герек,
Не къошулар болгъан булан мен гъалек.
Сабурлукъну айта алдан берли де,
Аллагъ къой час тапмай мен бар ерни де.

ЯШ УЛАННЫ КАНТЫ

Хоншу юртгъа баргъан эдим жыйынгъа,
Къурдаш яшым доктор Умар чакъырып.
- Янгъыз къайтмай, гелин алып гелерсен, -
Деп анам да къалгъан эди къаныгъып.

Къуда къызлар машинден тюшген сагъат,
Гелип Умар лап янымда токътады.
- Гёремисен, яшыл гёлекли къызны,
Хоншу къызым, шайлы зат, - деп макътады.

Болма ярай, арив зат да дюр, воллагъ!
Ачувгъа айтмасам, айтма затым ёкъ.
Бийик бойлу, узун бурма чачлары,
Жаялардай къайтгъан назик къашлары.

Якълары алманы алы йимик,
Кирпиклери боялгъандай къурумгъа.
Эринлери базардагъы нар тюсде,
Гёзлери де - эки дёгерек хурма.

- Къыз булан мен сёйлегенмен, къыз рази,
Гелечини узакъ этип нетейик.
Тойдан таба гъали алып гетейик, -
Деп, Умар да алгъасагды нече де...

Экинчи гюн къарайман бир тиштайпа,
Айлана эди чабып, къуллукъ этип.
Гелген къызланы бири болма ярай,
Къонакълар гъали де битмеген гетип.

Эрши зат да дюр , воллагъи, нече де,
Сыпатында иренкден гъеч заты ёкъ.
Самайлары сюлоклердей илинген,
Эринлери таштирмендей гёгерген.

Вёв, адаршай, бу чу сайлангъан гелин,
Къызыллары эртенге тайып къалгъан.
Бурмаланы болгъан ери сама ёкъ -
Халкъгъа тынглап болары магъа болгъан.

Умар айга деп Умаргъа инанып,
Ювукъ барып сама да къарамадым.
Къурдашына шу къыйынны этерми,
Гелин деп шону гелтирип гетерми?

Гелип битмей, - гет, - деп нечик айтайым?
Шо бар уйге гирип нечик ятайым?
Уллу къыйын гелген мени башыма,
Ув къуюлсун, Умар, сени ашынга.

Менден васиятдыр сизге, уланлар,
Мендей сиз де тез алданып къалмагъыз.
Кириндирип, жувундуруп къарамай,
Чаба-ёрта, вёре, къагын алмагъыз!

МАРЖАНАТ

Техникумну биринчи курсун битип,
Каникулгъа чыкыгъан экен Маржанат.
Янгы модгъа гёре гийинген оъзю,
Къасткъылып боялгъан къашы ва гёзю

Онг къолунда уллу модный гюнлюгю,
Инбашына илинген акъ сумкасы.
Машин тапса, тура гъали гетмеге,
Уйде муну гёзлей бугъай анасы.

Ёл ягъада бир он минут тургъан сонг,
Лап янында токътады акъ "мерседес".
- Юрю, къызы, мин машинге, элтейим,
Сен аривно къоюп нечик гетейим.

- А ты ишто, Дербентге барамысан?
Ёлавчудан кёп акъча аламысан?
- Сенден, къызы, алмасман бир манат да,
Яв сагъа алдырман бир абат да.

Сёйлей туруп етишдилер Дербентге,
- Гъали, улан, гъайда тувра пиряма.
Потом налево - поворот...
Моя мама там живёт, вот..
Гёремисен къапуланы авур гёк?
Останови машинни возле тёнгёк.

Пошли уыйге, сени кьонакъ этейим,
Если хочешь, сени булан гетейим.
Гёрген сагыат гышыкъ болгъанман сагъа,
Тынгламайгъан юрегиме нетейим?

- Ёкъ, Маржанат, мамам рус тилни билмей,
Ана тилин унутгъанланы сюймей.
Изле, кызы, озюнге ошайгъанны,
Мен табарман юрт ерде яшайгъанны.

КЪЫЗ ДОСУНА
АЧУВЛАНЫП
АЙТАГЪАН ЙЫРЛАР
Озюнг гиччи бусанг да,
Юрегинг харбуз чакъы.
Не ерлеге етгенсен,
Оъктем болма шончакъы?

Бутларынгни бириси -
Бирисинден кыысгъаракъ.
Башында беш-алты тюк,
Бери - къара, бири - акъ.

Бири - къара, бири - борз
Уллу кыылый гёзлеринг.
Нечакъы да кёп сени
Ойсуз-онгсуз сёзлеринг.

Къынгыр тишлеринг булан
Ашны нечик ашайсан?
Къабургъангдан къарагъанда,
Маймунгъа бек ошайсан.

Бутларынг къасарткъыдай,
Бурнунг ошай къармакъгъа.
Башында гъакъылынг ёкъ,
Къуйма чакъы оймакъгъа.

Иржайсанг, авзунг къала
Къулакъларынга етип.
Инсанны яратармы,
Шонча къолайсыз этип?

СЮЮВ ОТДА

АЗ КЪАЛГЪАНМАН ГЮЙМЕГЕ

Гёрдом сени агъавумну тоюнда,
Гёрген сагъат башым-гёзюм айланды.
Нечакъы да арив гёрюндюнг магъа,
Гъашыкъ болдум ажайып кюйде сагъа.

Сен де магъа къуймур кюйде къарадын,
- Дос болмагъа яраймы? - деп сорадын.
Эки гёзюнг менде эди бир таймай,
Гёрген булан къалгъандай менден тоймай.

Бир иш болуп, бир гюн сени гёрмесем,
Бир йыл гёрмей тургъан йимик ялкъадым.
Эртен-ахшам бизин якъгъа гелмесен,
Айырылып къалгъан чакъы къоркъадым.

Асил сёйлеп къуймур къарап нетедин,
Юрегингде башгъа оюнг болгъан сонг.
Сен адам деп инангъан эдим сагъа,
Турмагъанман намарт чыгъар деп магъа.

Юрегимни кёп эртеден ачгъанман,
Танымайлы, улан, сени мекенли.
Мендей сен де сюедир деп тургъанман,
Не билейим сюймек айып экенни.

Мени сёйлеп, гёнгюнг кюлеп, тургъансан,
Нечакъы да осал адам болгъансан.
Аз къалгъанман сююв отда гюймеге,
Адам чы тапгъан болгъанман сюймеге.

Сен кюлердей эрши сёзлер айтдыммы,
Шо гюн сагъа берген сёзден къайтдыммы?
Оьзгелеге къаратдыммы гёзюмню,
Тутмадыммы сагъа берген сёзюмню?

«Кюрлюкню арты хорлукъ» деп айтыв бар,
Бир чи явар сизин якълагъа да къар.
Яшав бугюн булан битип къаламы,
Яшавну чу дагъы да арты да бар.
Гёкюнерсен, тирсеклеринг хабарсан,
Къанатлары сынгъан къушдай къаларсан.

* * *

Бир тухум бар яманлыкъгъа айтылгъан,
Ичги булан сигаретге сатылгъан,
Адамланы наалатын алагъан,
Дос-къардашны кыяслыкъгъа салагъан,
Уру булан яшав къурма къарайгъан.
Шолайланы ахыры, арты болмай,
Шолайлагъа алданмагъа ярамай.

ЛЮБИТЕ ТОЛЬКО МУЖА

Мужья, они строги только на вид,
Поверьте, они тоже умеют любить.
Начнут размахивать руками,
Не бойтесь, газеткой прикройтесь.

Начнут кричать - молчите, устанут-перестанут.
Говорите тихо, глядя прямо в глаза
Ласкайтесь, улыбайтесь -
Пройдёт гроза.
Для мужчин большая беда - плохая еда.
Объявите войну плохой еде и не быть беде.
Ну если его ничего не берёт -
Он круглый идиот.
Ищите себе другого,
Тот, наверняка, поймёт.
Нет, подождите, гну я палку не туда.
Муж хоть какой, но всегда под рукой,
Любите его одного и больше никого.

МАРИЯ

Рано Мария осталась без мужа,
Одна она - некому руку подать.
Единственная радость теперь - это сын,
За которого рада душу отдать.

Далеко уносят Марию мечты,
Вот вырастет кровиночка, будет опорой.
Трудности, беды, они забудутся,
Наконец-то заветные мечты сбудутся.

Как только исполнилось двадцать ему,
Уехал, оставив Марию одну.
Присылал бы весточку хоть раз в году,
Рада бы бедная мать и тому.

Сохнет Мария у всех на глазах,
Вспоминает сына, сама вся в слезах.
Горюет, тоскует, ночами не спит,
Разбитое сердце болит.

Узнав от соседки, что мама плоха,
Примчались к матери сын и сноха.
Хоть бы спросили у мамы родной,
Каково ей здесь одинокой, больной?..

Хорошо, что успели, а вдруг бы что,
Хозяиничать домом стал бы кто?
Подумала, мама, ты о том,
На чьё имя должен быть записан дом?

Опоздал ты на год, сыночек родной,
Дом я оформила ещё прошлой весной.
Но не на твоё, а на имя соседки Алсу -
Она заменила мне и сына и сноху.

Пока вам, дети, меня не понять,
Но рада безмерно, что растёт у вас сын.
Почувствуете и вы лет через двадцать пять,
То же, что и я в свои шестьдесят.

ИЧДЕЛИК:

АЛЛАГЪ, БИЗИН ЯЗЫКЪСЫН!	5
Аллагъгъа гъеч ассилигим ёкъ мени	6
Къатын йыкъгъан уый турмас	8
Яравлу къатын	10
Языкъсынмакъ аз болгъан	12
Амалыбыз ёкъ, Аллагъ, бизин сенсиз	14
Къумукъман мен	16
Яшав нече тюрлю бола	17
Ветеранлагъа	19
Къатынгиши - пакъыр зат	20
Эргишини канты	21
Сагъа атгъан ташы оьзюне тиер	23
Уланы анасына этеген яс	24
Татывлукъда яшайыкъ	26
ДОС-КЪАРДАШГЪА ЖАН АВРУП	27
Нюр явсун ёлларынга	28
Хатиринг къалмасын	30
Сав юрюгюн гъаман да	31
Бир кюйде ете	33
Къарт къысыргъа	34
Осал деген атны алма	35
Яхшылагъа бере буса савлукъну	36
Къутлав	37
Аллагъ зувапгъа язсын	38
Эльдаровлагъа	39
Охувчу яшлагъа	41
Эркинликде яшагъын	42
Адикова Зариятгъа	43
Яхшылыкълар ёрайман	44
Охувчу яшлагъа	45
Берекет гелсин сизге	47
Болгъун яравлу улан	48
Сен тувгъангъа сююнюп	51
Разиягъа жавап	52
Разиядан жавап	53
Санаторийден кагъыз	54
Улуу болуп гёрюнме	56
Язылгъан сурат йимик	57
Яшнап тургъун гъар заман	58

Тынглавуз авлет	59
Уланым Сайпудинге	60
КЪАТЫН ЙЫКЪГЪАН УЫЙ ТУРМАС	61
Бетлешип	62
Мурат, гъали сагъа не болгъан?	64
Ичкиден пайда чыкъмай	66
Ички ичген айынмас	68
Къутулмайлы ичмен	69
Хоншума	71
Гъей къатын, сен недейсен?	72
ЯШ УЛАНЫ КАНТЫ	73
Сюйгениме	74
Хоншу къызым Асият	75
Къайынкъызыны йырлары	77
Биринчилей сюйгеним	79
Бизин гиши айырмаз	80
Масхара сарынлар	82
Шарпудинни тою	85
Яш уланы канты	87
Маржанат	89
Къыз досуна айтагъан йыр	91
Сююв отда аз къалгъанман гоймеге	92
Бир тухум бар	94
Любите только мужа	95
Мария	96

**Редактор А. МАМАЕВ.
Корректор Г. АТАЕВА.
Наборщица Г. МЕЖИДОВА.
Вёрстка М. АХМЕДОВА.**